

REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFTLITERATUUR OP HET GEBIED VAN ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

*Verschijnt maandelijks, behalve in augustus.
Samengesteld door de Stichting voor Econo-
misch Onderzoek der Universiteit van Am-
sterdam.*

A. ACCOUNTANCY

II. HET ACCOUNTANTSBEROEP

The Practising Accountant's Contribution to Productivity

Barclay, A. G. — Door zijn opleiding, kennis en ervaring is de externe accountant bij uitstek geschikt om de bedrijfsleiding van de door hem gecontroleerde ondernemingen te adviseren omtrent zaken welke traditioneel niet tot zijn arbeidsterrein behoren. Zowel het kleine als het grote accountantskantoor dient zich meer dan tot dusverre te richten op aspecten van de interne organisatie, administratieve organisatie waarbij m.n. de kostprijsberekening en de budgettering aandacht verdienen, mede in verband met andere aspecten zoals produktie- en verkoopbeleid, terwijl tenslotte de verzameling en verwerking van bedrijfsgegevens ter informatie van de leiding van betekenis zijn.

Terwijl het kleine kantoor, gezien de aard en omvang van de problemen, veelal kan volstaan met eenvoudige hulpmiddelen en gezond verstand, zal in het grotere kantoor de specialisatie (verder) moeten worden doorgevoerd. De accountant dient o.a. kennis te hebben van de beginselen en de toepassingsmogelijkheden van moderne mathematische technieken en moet zonodig nieuwe technieken kunnen helpen ontwikkelen. Daartoe zal het grote kantoor op den duur moeten overgaan tot de oprichting, zelfstandig of tezamen met anderen, van een computer-afdeling als onderdeel van een zg. „Informatieverwerkingsbureau”.

A II - 1

The Accountants' Magazine, september 1963

E 635.451 : E 741.23

Accounting Principles and Business Reality

Edey, Prof. H. C. — In deze voordracht in het kader van de Oxford-zomer-cursus 1963 van The Institute of Chartered Accountants in England and Wales, wordt aandacht besteed aan problemen welke samenhangen met een van de meest dienstige taken van de accountant, nl. het opstellen van bevredigende methoden voor de verslaglegging van de wezenlijke bedrijfsvoering.

De schrijver wijst o.m. op tekortkomingen in de informatie door middel van jaarverslagen. Naast de gebruikelijke jaarrekening is het nodig een overzicht te geven van de activa en hun reële waarderingsgrondslagen - vervangingswaarde, verzekerde waarde e.d. - opdat een betere benadering van de rendabiliteit mogelijk wordt. Een uitspraak omtrent het verwachte beloop van de zg. cash-flow en de vermelding van bijzondere factoren en omstandigheden welke op het bedrijfsresultaat van invloed zijn geweest of mogelijk zullen zijn - bv. ten aanzien van de marktvoorwaarden, de technologische ontwikkeling - zijn eveneens noodzakelijk. De schrijver hecht weinig betekenis aan de gebruikelijke bezwaren, zoals het ongewild verstrekken van inlichtingen aan concurrerende bedrijven.

A II - 1 : Ba III - 3

The Accountant, 24 en 31 augustus 1963

E 635.451 : E 741.23 : E 771

III. LEER VAN DE ADMINISTRATIEVE ORGANISATIE

Grenzen van de administratieve automatisering

Starreveld, Prof. R. W. — De zeer snelle ontwikkeling van de techniek van de elektronische informatieverwerking sedert omstreeks 1950 maakt het bijzonder moeilijk een antwoord te geven op de vraag waar de huidige automatiseringsgolf tenslotte zijn begrenzing zal vinden. Een nauwelijks speculatieve uitspraak is de verwachting dat de ontwikkeling zich zal voortzetten zowel in de richting van kleinere en goedkopere als van grotere en duurdere apparaturen. Beide facetten zullen bijdragen tot een verbreding van de markt, waarbij met betrekking tot de tweede genoemde ontwikkeling gedacht wordt aan de toenemende belangstelling voor op onderlinge of op commerciële basis

geëxploiteerde administratie-centrales. De technische voorwaarden daartoe zijn in beginsel reeds vervuld; de schrijver geeft daarbij een opsomming van een aantal voor de toekomst van bijzondere betekenis zijnde omstandigheden.

De hoge kosten in de eerste fase van de programmering - probleemanalyse en systeemontwerp - zullen echter nog wel enige tijd de uiterste grens voor de economische toepassing van de meest geavanceerde elektronische administratiemachines blijven bepalen. Deze begrenzing treft met name de zeer kleine bedrijven en vele bedrijven welker administratie nog niet of niet voldoende vatbaar is voor de toepassing van standaardprogramma's.

A III - 3
E 738

De Naamlooze Vennootschap, september 1963

E.D.P.: How To Ride the Tiger

Garrity, J. T. and J. P. McNerney — Het artikel spruit voort uit een onderzoek door McKinsey & Co. naar het rendement van elektronische rekenmachines in 27 ondernemingen, welke hiermede tenminste vier jaar ervaring hadden. Negen ondernemingen behaalden een toenemend rendement; door toepassing op ruime schaal verkregen zij niet alleen besparingen in de administratieve sector doch ook bij het transport, het magazijnbeheer en het productieproces. De overige ondernemingen, welke de machines in veel beperktere mate toepasten, leden steeds verliezen. De oorzaak van het verschil in rendement tussen beide groepen moest in hoofdzaak gezocht worden bij de houding van de bedrijfsleiding. Het onderzoek gaf de schrijvers de overtuiging dat in vele ondernemingen grondig verandering dient te komen in de functie en taak van de chef van de administratie, die als de centrale figuur de afstand tussen systeemanalysten en hoogste leiding moet helpen overbruggen en de laatste van de betekenis van elektronische informatieverzanding moet overtuigen.

A III - 3
E 738.4

Financial Executive, september 1963

B. BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

a. ALGEMENE BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

III. WAARNEMINGSMIDDELEN

Lösung nichtlinearer Programme mit Hilfe von Kapazitätsbetrachtungen

Bürgin, A. — De toenemende belangstelling voor een wiskundige benadering van vraagstukken van bedrijfsbeleid richt zich o.a. op de toepassing van het optimumtheorema, een methode waarbij doelfuncties worden opgesteld welke tot optimale functies herleid moeten worden. Bij deze herleiding dient rekening te worden gehouden met beperkende nevenvoorwaarden, bv. de productiecapaciteit en de afzetmogelijkheden. Als zg. restricties worden zij in het wiskundige model ingebracht. Teneinde doelfuncties te verkrijgen met uitsluitend onafhankelijke variabelen, dienen de relaties tussen de variabele factoren te worden opgespoord en eveneens in het model te worden ingebracht. De schrijver werkt voorbeelden uit van een kwadratische doelfunctie (winst) met een lineaire restrictie (productiecapaciteit). Dergelijke methoden om niet-lineaire programma's op te lossen met behulp van een capaciteitsweging kunnen ook op functies van hogere orde worden toegepast. Daarbij gelden als voorwaarden dat de doelfuncties zich streng convex of concaaf gedragen terwijl de restricties een lineair karakter dienen te hebben.

Ba III - 2
E 76

Industrielle Organisation, 1963 nr. 9

Multimomentstudien bei schwankendem Tätigkeitsgrad

Meyer, P. — De methode van multimomentopnamen, een steekproefsgewijze waarneming van de kwalitatieve toestand waarin een te onderzoeken proces zich bevindt, wordt steeds meer toegepast bij arbeids- en andere bedrijfsprocessen alsmede bij de bestudering van knelpunten en van de effectiviteit van rationalisatiemaatregelen. De methode is gebaseerd op het beginsel van de binominale verdeling en dient derhalve o.a. te voldoen aan de voorwaarde van een constante waar te nemen toestand, b.v. de graad van werkzaamheid of de wachttijd. De auteur gaat vervolgens in op de nauwkeurigheid van de multimomentmethode indien aan deze voorwaarde niet is voldaan. Bij wisselende graad van werkzaamheid kan de nauwkeurigheid worden behouden door de steekproefsgewijze waarnemingen afzonderlijk te doen voor elke deelperiode met een constante graad van werkzaamheid. Het aantal waarnemingen per deelperiode moet evenredig zijn aan de duur van die periode.

Ba III - 2
E 76

Industrielle Organisation, 1963 nr. 9

V. LEER VAN DE FINANCIERING

Enkele opmerkingen over de financieringsmogelijkheden van deelneming in ondernemingen in ontwikkelingslanden

Bik, Drs. J. G. — De veranderde omstandigheden waaronder investeringen in ontwikkelingslanden plaatsvinden en het veranderende karakter van de investeringen zelf, hebben er toe geleid dat het kernpunt voor de financiering is gelegen in het aandeelhouderschap van de westerse onderneming en de daarmee samenhangende beperkte zeggenschap. De westerse deelnemer kan echter zijn invloed vergroten en zijn risico verkleinen door bij het inbrengen van zijn financierings-technische kennis te streven naar een zo groot mogelijke aanpassing van het op te stellen financieringsplan aan zijn eigen vermogensstructuur, met dien verstande dat hij niet kan volstaan met de inbreng van een deel van het aandelenkapitaal doch alle financieringsmogelijkheden moet benutten, bv. met betrekking tot de grondstoffen en produktiemiddelen alsmede garanties voor door de nieuwe ondernemingen elders verkregen leningen. Naast de financiële draagkracht van de westerse ondernemingen is de flexibiliteit van haar financiering een belangrijke bepalende factor voor haar mogelijkheid tot een winstgevende deelneming. De schrijver besluit zijn betoog met een bespreking van de afzonderlijke vermogensvormen en de mogelijkheden voor de westerse onderneming om hierin te voorzien.

Ba V - 5d

De Naamlooze Vennoetschap, september 1963

E 325.30 : E 426.15

Dividendpolitiek

Cam p, L. v a n, L i c. — In het septembernummer van dit tijdschrift is opgenomen het eerste deel van een uitvoerige studie over een bijzonder aspect van het ondernemingsbeleid inzake de winstverdeling van de vennootschappen op aandelen. In het eerste hoofdstuk wordt het begrip dividendpolitiek nader bepaald, het tweede hoofdstuk betreft de partijen welke deelgerechtigd zijn in de winst terwijl in het derde hoofdstuk enkele speciale aspecten van de winstverdeling worden behandeld, t.w. de winstinhouding en de dividendstabilisatie. In een volgend nummer wordt aandacht geschonken aan de vormen van dividendpolitiek en aan de zelffinanciering terwijl de schrijfster haar beschouwingen zal besluiten met een analyse van desbetreffende statistische gegevens.

Ba V - 6

Belgische Kamer van Rekenplichtigen, Antwerpen, 1 september 1963

E 346.1

VI. LEER VAN DE ORGANISATIE

Unexplored Assets for Diversification

Conrad, G. R. — Indien ondernemingen er toe overgaan om, teneinde hun marktpositie te handhaven of te verbeteren, hun produktassortiment uit te breiden, stuiten zij daarbij veelal op soortgelijke activiteiten van anderen in dezelfde bedrijfstak met het gevolg dat het tegengestelde van het beoogde wordt bereikt, n.l. overcapaciteit en afnemende winsten.

In dit artikel wordt gewezen op de mogelijkheid om bij het bepalen van de produktpolitiek meer dan tot dusverre van de specifieke eigen kennis en ervaring uit te gaan en deze toe te passen in een geheel andere bedrijfstak, zonder dat tussen de produkten van de twee bedrijfstakken, een technologische verwantschap bestaat. De specifieke eigen kennis kan bv. betrekking hebben op de verkoop en distributie van merkartikelen; de schrijver wijst in dit verband op de bestaande combinaties: sigaretten - scheermesjes (Philip Morris) en scheermesjes - balpuntepenen (Gillette). Het geheel van kenmerkende activiteiten van een spoorwegmaatschappij zou een dergelijke onderneming mogelijkheden bieden op het gebied van de electriciteitsvoorziening.

Ba VI - 2

Harvard Business Review, september/oktober 1963

E 612.23

Bedrijfsmechanisatie en bedrijfsstructuur

Das, P. W. — Het probleem van de optimale bedrijfsorganisatie ligt voor een belangrijk deel in het vlak van de regeling van menselijke verhoudingen binnen het bedrijf. De functionele vorming van bedrijfsorganen als aangrijpingspunt voor de leiding bij het regelen van verantwoordelijkheden en het controleren en stimuleren van prestaties heeft de weg geopend voor de ontwikkeling van delegatietechnieken en in- en externe controlemethoden. Deze functionele vorming heeft tevens geleid tot de toeneming van informatie-overdracht hetgeen de tijdigheid en betrouwbaarheid van de informatie en daarmede de bedrijfsprestaties aanzienlijk kan schaden. Nu de machine de mens meer en

meer verdringt in bedrijfshandelingen en bedrijfsbeslissingen, behoeft bij het ontwerpen van de bedrijfsstructuur nauwelijks meer rekening te worden gehouden met vooronderstellingen over het menselijk gedrag in de uitvoering van de beleidsbeslissingen, zodat de bedrijfsleiding wordt ontheven van het benauwende probleem der veelvoudige interne menselijke relaties. Het gevolg hiervan is dat de ondernemer in principe slechts behoefte heeft aan een staforgaan waarin computerspecialisten zitting hebben, die in staat zijn de beleidsbeslissingen om te zetten in programma's die de feilloze uitvoering van deze beslissingen garanderen. Door dit alles wordt de tussenschakeling van veel administratief personeel overbodig en wordt het hieraan inherente tijd- en kwaliteitsverlies voorkomen. Deze ommekeer zal de structuur van de bedrijfsorganisatie sterk beïnvloeden en het probleem van de informatieoverdracht en menselijke relaties in het bedrijf aanzienlijk vereenvoudigen.

Ba VI - 13 : A III - 3 *Maandblad voor Bedrijfsadministratie en -organisatie, september 1963*
E 640 : E 738

Stretching the Span of Management

Fisch, G. G. — De schrijver bestrijdt de algemeen gangbare opvattingen omtrent de spanwijdte van de leiding. Het is irreeël de spanwijdte niet in nauw verband te brengen met het karakter van de leiding in de onderscheidene niveaus, van de topleiding in zeer grote ondernemingen tot de opzichters van werkplaatsen. Een hoofd directeur bv. geeft niet dagelijks leiding aan de directeurs van dochterondernemingen en derhalve kan zijn spanwijdte aanzienlijk groter zijn dan het aantal van zes, zoals in de literatuur veelal vermeld wordt. Daarentegen zal deze regel veelal wel gelden voor de directeur van een middelgrote onderneming, terwijl de spanwijdte voor de opzichter weer zeer ruim kan worden gesteld, doordat het werk van zijn ondergeschikten eenvoudig van aard is en vele hen betreffende werkregelingen en arbeidsvoorwaarden door hogere functionarissen worden vastgesteld en geregeld.

Eerder dan door de in de literatuur veelal genoemde psychologische factoren, wordt de spanwijdte van de leiding behalve door haar karakter mede bepaald door de mate van productverscheidenheid - grote bedrijven blijken een relatief grote spanwijdte van de topleiding te kennen - alsmede door een reeks van andere de organisatiestructuur beïnvloedende factoren, zoals de geografische spreiding, de mate van ingewikkeldheid in de voortbrenging en de effectiviteit van het communicatiesysteem. Het artikel bevat tevens een aantal gegevens uit de praktijk.

Ba VI - 13/16
E 643.02 : E 642.4

Harvard Business Review, september/oktober 1963

Leidinggeven en christelijke levensbeschouwing

Nuyens, D. r. F. J. C. J. — Leidinggeven wordt in dit artikel in beperkte zin beschouwd en veronderstelt dan een hiërarchisch verband waarbij de leider verantwoordelijk is voor het gezamenlijk werk en dit werk verdeelt en beoordeelt, terwijl de ondergeschikten over de hun toegewezen taak aan de leider verantwoording schuldig zijn. De leider beschikt in beginsel over een zekere macht welke hij, volgens de christelijke visie, moet gebruiken om zijn in beginsel afhankelijke ondergeschikten te dienen, hetgeen in de eerste plaats betekent hen te doen groeien. Een belangrijk facet van het dienende leiderschap als christelijk ideaal is dan ook de empathie ofwel het vermogen zich te kunnen indenken en inleven in de gedachten- en strevingswereld van een ander, i.c. van de mensen die aan het gezag van de leider zijn toevertrouwd. De empathische leider kent de zwakke en sterke punten van zijn ondergeschikten, respecteert hun meningen en stimuleert hun activiteiten; hij verstaat de kunst van het luisteren.

Ba VI - 16
E 641.22

Tijdschrift voor Efficiëntie en Documentatie, augustus 1963

Leadership: what separates men from boys

McAuliffe, A. C. — De voormalige verdediger van Bastogne tijdens het Ardenenoffensief in 1944, thans vice-president van American Cyanamid Corporation, geeft in een vraaggesprek zijn opvattingen weer over het leiderschap. Het verschil tussen een militaire en een zakelijke leider is z.i. niet groot, doordat in beide gevallen de omgang en samenwerking met mensen voorop staat. De vijf voornaamste kenmerken van een goede leider zijn een krachtig karakter, volledige algemene kennis van de werkzaamheden, eerlijkheid en objectiviteit, zelfvertrouwen en fysieke vitaliteit. Een sterke persoonlijkheid is een onmisbare voorwaarde voor het leiderschap doch zij kan naar de kenmerken ervan individueel sterk verschillen. Alhoewel McAuliffe de betekenis van lezen en studeren niet onderschat, dient de vorming van potentiële leiders toch primair in de praktijk te geschieden. De betekenis van bedrijfskadercursussen, anders dan voor gespecialiseerde

functies, wordt z.i. sterk overschat; hetzelfde geldt voor moderne selectiemethoden. Ook de zg. collegiale bestuursvorm alsmede andere meerhoofdige bestuursorganen beoordeelt hij negatief. De eenhoofdige leiding kan echter slechts dan doelmatig functioneren indien hij zich beperkt tot de voornaamste problemen; delegatie van taken aan vertrouwde medewerkers is derhalve geboden.

Ba VI - 16
E 641.22

Factory, september 1963

What do managers do?

Stewart, R. — De schrijfster hanteert het begrip „manager” in ruime zin en verstaat hieronder elke bedrijfsfunctionaris boven het niveau van voorman. Een analyse van de bezigheden van deze functionarissen was gebaseerd op een drietal door henzelf bijgehouden werk-dagboeken in het kader van twee op ditzelfde doel gerichte cursussen. Uit de analyse bleek onder meer dat, al naar de aard van de functie, 45 tot 72% van de werktijd van de aan de cursussen deelnemende functionarissen besteed werd aan praten en luisteren. Het telefonisch contact eiste maximaal 13% terwijl het aandeel van het contact met mensen buiten het eigen bedrijf opliep tot 36%.

Als indicaties voor de mate van specialisatie in de leidinggevende functies wijst de schrijfster enerzijds op het procentuele aandeel in de totale „contacttijd” van de met leden van de eigen afdeling bestede tijd; voor lijnfunctionarissen zou hier een hoog percentage verwacht kunnen worden; het verrichte onderzoek leverde percentages tussen 30 en 85. Anderzijds zou voor staffunctionarissen de in de eigen functie bestede tijd een groot deel van de totale werktijd behoren te vormen; bij de cursisten bleek het aandeel te variëren tussen minder dan 50 en 97%. De twee indices tezamen zouden mede dienstig kunnen zijn bij de vraag welke werkzaamheden de grootste verscheidenheid in ervaring verschaffen, hetgeen met name voor de opleiding van en de bevordering tot hoogste leidinggevende functionarissen van betekenis is.

Ba VI - 16
E 642.4

The Manager, september 1963

Planung und Planungsrechnung in der schweizerischen Industrie

Weber, Dr. K. — In dit artikel geeft de schrijver een overzicht van de resultaten van een enquête onder 300 Zwitserse ondernemingen naar de mate en de aard van door hen opgestelde bedrijfsprojecties. Van de 111 ontvangen antwoorden bleken 77 positieve reacties (82 bedrijven) geschikt voor verwerking, waarvan 40 betrekking hebben op de metaalnijverheid. In het overzicht worden onder meer behandeld de in de praktijk voorkomende projectie in het algemeen en die betreffende de verkoop, de productie, de voorraden, het personeel, de kosten, de financiering en het bedrijfsresultaat.

De schrijver komt tot de conclusie dat in vergelijking met de Verenigde Staten van Amerika nog weinig ondernemingen over een volledig stelsel van bedrijfsprojecties beschikken. Veelal neemt men genoegen met enkele deelprojecties waarbij bovendien de onderlinge afstemming te wensen overlaat. Het ontbreken van een systematische projectie spruit vooral daaruit voort, dat de afzonderlijke delen door verschillende personen en op verschillende tijdstippen worden opgesteld, waardoor het zelfs mogelijk is dat afwijkingen voorkomen in de algemene doelstelling van de onderneming.

Ba VI - 18
E 641.231.3

Industrielle Organisation, 1963 nr. 9

Plant planning tools speed decisions, lead to profits

Lund, H. F. — Grote Amerikaanse ondernemingen maken bij het ontwerpen en gedurende de bouw van fabrieken en installaties veelal gebruik van visuele hulpmiddelen teneinde vertraging in de uitvoering te voorkomen en deze zelfs te bespoedigen, waardoor soms belangrijk op de bouwkosten kan worden bespaard. Door middel van o.a. maquettes, gedetailleerde modellen en overzichtsfoto's kunnen ook bedrijfsdirecteuren en andere niet bouwtechnisch geschoolde verantwoordelijke functionarissen de bouwprojectie en -uitvoering zonder moeite volgen, hetgeen de besluitvorming bespoedigt en tijdige correcties mogelijk maakt.

De schrijver geeft een aantal voorbeelden van hulpmiddelen zoals deze in enkele ondernemingen worden toegepast.

Ba VI - 19
E 641.231

Factory, september 1963

The future of automation

Engstrom, E. W. — De uiteindelijke doelstelling van de automatisering is gelegen in de volledige samenbundeling van alle activiteiten in handel en industrie, van de aankoop van grondstoffen tot en met de verkoop en distributie van eindprodukten. De eerste doorvoering is waar te nemen en te verwachten in veelal jonge bedrijfstakken, in welke bulkgoederen in continue produktie worden voortgebracht, zoals chemische bedrijven, olieraffinaderijen, elektrische centrales en bepaalde bedrijven in de voedingsmiddelenindustrie. Deze technologische ontwikkeling zal een vergaande aanpassing vereisen van de personele bedrijfsstructuur; alhoewel de totale werkgelegenheid eerder zal toe- dan afnemen, zal de uitvoerende routine-arbeid plaats moeten maken voor o.a. dienstverlenende en controlerende functies. Nog sterker zal de automatisering doorwerken in de aard van de leidinggevende arbeid, welke een grondige kennis zal behoeven van het geheel van geïntegreerde bedrijfsactiviteiten. Bovendien zal de opleiding geconfronteerd worden met een andere relatie tussen produktie en verkoop. De enorme investeringen maken het noodzakelijk de verkoop zodanig op te voeren dat bij voortduring een optimale bezetting van de produktiemiddelen gewaarborgd is. De vraag dient dus zodanig te worden gestimuleerd dat een optimaal aanbod permanent wordt benaderd.

Ba VI - 19 : Ba VII - 1
E 641.212.113/114

The Manager, september 1963

VII. LEER VAN DE ARBEIDSVOORWAARDEN

Steeds te laat! Kanttekeningen bij de huidige crisis in de loonpolitiek

Schouten, Prof. Dr. D. B. J. — De schrijver acht geen van de door werknemers, werkgevers en in de economische literatuur voorgestelde maatregelen ter reductie van de te grote vraag naar arbeidskrachten doeltreffend, omdat zij alle moeten leiden tot een vermindering van de winstgevendheid van het bedrijfsleven. Alhoewel niemand met zekerheid kan zeggen dat de bij een evenwichtige structurele groei van de nationale economie behorende constante nationale winstquote thans op het juiste niveau ligt, ligt het voor de hand dat een forse loonsverhoging de reeds optredende dalende tendens in deze quote zal versterken. Tenzij in het buitenland tegelijkertijd een zelfde ontwikkeling plaats vindt, kan dit leiden tot een grote mate van werkloosheid op iets langere termijn, gegeven de dan geldende elasticiteit van de werkgelegenheid.

In verband met het vertraagd effect van de loonpolitiek op de werkgelegenheid is het mogelijk dat te zijner tijd dezelfde cyclus als voorheen zijn kans krijgt: na een loonstop tijdens een periode van werkloosheid zullen te lang uitgestelde loonsverhogingen, gepaard gaande met te grote winsten, resulteren in te veel breedte-investeringen met als effect een te grote vraag naar arbeid hetgeen weer te forse loonsverhogingen ten gevolge heeft. Ook bij vrije loonvorming per onderneming, met een C.A.O.-minimum, is het volgens de schrijver niet mogelijk sneller dan thans op centraal niveau het juiste loon te bepalen met het oog op de toekomstige algemene werkgelegenheid. Zijn conclusie is derhalve: „de ellende van vandaag veroorzaakt we eergisteren en die van overmorgen veroorzaken we - wat we ook doen - vandaag!”

Ba VII - 3
E 225.41

Economisch-Statistische Berichten, 2 oktober 1963

Verkorting van de werktijd

Knaapen, Dr. A. L. M. — De arbeidstijdverkorting kan beschouwd worden als een typisch onderwerp voor gedifferentieerd beleid, waarbij de gedecentraliseerde organen van het bedrijfsleven zelf de beslissingen kunnen voorbereiden, geadviseerd door centrale instanties zoals arbeidsinspectie, bedrijfsgeneeskundige diensten en de Sociale Verzekeringsraad. Alhoewel aan de arbeidsduur enige wetmatigheden ten grondslag liggen, is nochtans gebleken dat uniform genomen beslissingen - bv. in 1961 de ongedifferentieerde invoering van de vijfdaagse werkweek - bepaald niet altijd de produktiviteit dienen.

Verkorting van de arbeidstijd mag het welvaartspeil niet bedreigen. Mede in verband hiermede moeten in de eerstvolgende jaren door het bedrijfsleven belangrijke beslissingen worden genomen ter zake van hogere en kwalitatief sterkere investeringen, hervakeling van produktie-eenheden en verhoging van de produktiviteit door verbeterde organisatie en aangepaste structuren. Het is de vraag of deze doelstellingen bereikt kunnen worden zonder een structuurhervorming in ons economisch leven. De schrijver wijst in dit verband op de prognose voor 1970 van het Centraal Planbureau.

Ba VII - 6
E 641.214

Gids voor Personeelsbeleid, Arbeidsvraagstukken, Sociale Verzekering, oktober 1963